№ 39 Ausgabe A.

HOMAN

Bielaruskaja Wilenskaja czasopiś
wychodzić dwa razy u tydzień: u aŭtorki i piatnicy.
Adres redakcii: Wilnia, Zawalnaja 7.
Adres administracii i ekspedycii: M. Stefanskaja 23.

Cena s pieresyłkaj i dastaŭkaj da chaty.
na 1 hod—4 m. 80 fen., na ½ hodu—2 m. 40 fen., na 3 miesiacy — 1 m. 20 f., na 1 mies. — 40 f.

Cena Abwiestak.
na 4-aj staranie za radok drobnymi literam —25 fen.; drobnyje abwiestki pa 5 fen. za słowa. Abwiestki ab śmierci—60 fen. za liniejku drobn. drukam.

№ 39 (131) Hod II. Wilnia, 16 maja 1917 h. Cena 5 fen. (3 kap.)

Paieda Lenina.

14 maja.

Zachodni teatr:

Front Ruprechta Bawarskaho: Paśla silnaho ahnia artylerji paczalisia anhlickije nastupleńnia pry Opi i Fampi; jany adbity. Pry Bilkur trywajuć wostryje bitwy. U upornaj bitwie my ŭdzierżali ruiny wioski proci niekolkich atak worahoŭ. S. Kanten ad abstrełu worahoŭ usio bolej rujnujecca.

Front niamieckaho Naśledńika: Na En—biez pieramien. U Szampani artyleryjskaja bitwa miž Pryne i Oberiw dajszła znacznaj siły.

Uczora worahi utracili 12 samalotaŭ i 1 latuczy szar. Wolff zbiŭ swajho 30-ho woraha, Richthofen Małodszy—24-ho.

Uschodni teatr:

Słabaja bajewaja czynnaść.

Makiedonski front: Miž Presbaj i Wardaram — silny ahoń artyleryi. U niekolkich punktach nastupaŭszyje worahi byli adkinuty.

BERLIN. Impierski kancler pajechaŭ u Wienu dzieła pierehaworaŭ. Jaho žduć narod u Berlinie ŭ paniadziełak pa abiedzi.

PIECIARBURH. „Riecz" drukuje na widocznym miejscy, szto czaćwiorny sajuz maje zrabić zajawu ab miry ŭ kancy hetaho miesiaca.

PIECIARBURH. P.T.A. danosić:

Wiestka „Daily Mail", bytcym rada rab. i sałd. damahałasia daczesnaho zamireńnia, niepraŭdziwaja. Rada hetaj sprawaj zusim nie zanimałasia. Naadwarot, rada apracowywaje adozwu da sałdatoŭ ab niemahczymaści separatnaho mira i bratańnia na fronci.

BERN (WTB). «Matin» danosić s Pieciarburha, szto tymczasowy urad pastanawiŭ s 4 predstaŭnikoŭ rabotnikoŭ i sałdatoŭ, 1 predstaŭnika aficerskaho kamitetu, 3 predstaŭnikoŭ sielanskaho sajuza i 2 predstaŭnikoŭ prafesyonalnych sajuzoŭ orhanizawać kamisiju dzieła finansowych reform pad marszałkoŭstwam Tereszczenki.

PIECIARBURH (PTA). Na naradzi deputatoŭ s fronta, jakije znachodziacca ciapier u Pieciarburzi, wajenny minister wystupiŭ s pramowaj, u jakoj miž inszym skazaŭ:

„Enerhija naszych daŭnych i nowych sajužnikoŭ pamože nam razwiazać da kanca sprawu amunicii. Pytańnie ab strawawańni i ab pastaŭcy skaciny — wielmi surjoznaje. U paŭtary miesiaca my pawinny pawialiczyć dastaŭku ŭ armiju spažyŭnych praduktoŭ. Ja staju za daloka iduczuju demokratyzaciju naszaj armii. Ale, kali my pry hetym zniszczym pawahu ŭsielakaj ułaści, dyk my dojdziem zusim praciŭnych rezultatoŭ. Kasujuczy ŭsielaki asabisty adkaz, my iznoŭ wierniemsia da staroha ładu, kali ŭłaść była ŭ rukach biezadkaznych ludziej».

PIECIARBURH (Rejter). Banda czysłom kala 30 anarchistoŭ sa Szlisselburga i Pieciarburha, aružnych rewolwerami i bombami, zaŭładała domam hercoga Leichtenbergskaho, kab załažyć tam swaju hłaŭnuju kwateru. Nia hledziaczy na zahad rady rab i sałd., anarchisty admowilisia wyjści z domu.

Kamendant Pieciarburha, hienerał Korniłow, padaŭsia u adstaŭku. Swaju adstaŭku jon tłumaczyć tym, szto niekatoryje orhanizacii damahajucca prawa rabić kantrol nad harnizonam, i tym, szto predstaŭniki rady rab. i sał. damahajucca, kab jon usie swaje prykazy padawaŭ im na zaćwierdžeńnie.

SZTOKHOLM. Hien. Ruzskij padaŭsia u adstaŭku s pryczyny niemahczymych warunkoŭ na fronci. Za frontam kožyn dzień adbywajucca schodki, žadajuczy mira, i dyscyplina zusim razbita. Da hetaho treba dadać i toje, szto pałažeńnie robicca ŭsio ciažejszym s pryczyny niedastaczy spažyŭnych praduktoŭ. Czysło dezerteroŭ z rasiejskaj armii ŭsio bolej uzrastaje. Chto nia može jechać czyhunkaj, t j idzie da chaty piechatoj.

Pierewaha Lenina ŭ armii znaczna uzrastaje, asabliwa s taho czasu, jak jaho paczaŭ paddzieržywać popularny miž wojskam Gorkij.

U toj paniadziełak u Pieciarburzi adbyłasia narada partyi «bolszewikoŭ». U prezydjum usiemi hałasami wybrali Lenina i jaho adnadumcoŭ.

KOPENHAGA. Jak danosić finlandzkaja soc.-dem. hazeta «Tyoemies», Lenin 30 krasawika na zasiedańni rady rab. i sałd. pry silnym szumie skazaŭ pramowu proci tymczasowaho urndu i ŭsich tajnych umoŭ s sajužnikami. Lenin dawodziŭ, szto hetyje umowy majuć u sabie plan razdziełu Kitaju miž Francijej, Anhlijej i Rasiejej.

BERLIN (W.T.B.). Nowyje udaczy pabwodnych łodak u Atlantyckim akiani: 5 parachodaŭ, 1 parusnik, 2 rybałowy,—razam 22000 tonn jomkaści.

Wilnia, 15 maja 1917 h.

Taja czaść polskaho hramadzianstwa, katoraja chacieła-by dałuczyć nasz kraj da Polszczy nie gwałtam, a «dabrom», starajecca nam dawiaści, szto nasza Baćkaŭszczyna jeszcze nie daśpieła da taho, kab žyć zusim asobnym ad Polszczy, samabytnym žyćciom. Tym czasam akazwajecca, szto akurat toje, szto palaki kažuć ab nas, haworać ab ich — niemcy! Tak, hazeta «Kölnische Zeitung», razhledajuczy stanowiszcze polskaho hramadzianstwa paśla aktu 5 listapada 1916 hodu, nazwała palakoŭ «narodam poŭnym temperamentu, ale palityczna niedaśpiełym»...

Samo saboj razumiejecca, szto polskaje hramadzianstwo nie mahło pamirycca z hetkaj zajawaj. Proci jaje wystupaje «Rok Polski», katory, miž inszym, pisze:

«U historyi niewiadoma niejkaja ńlaczyślenaja hrupa narodaŭ prawadyroŭ, raŭnujuczy da katorych usie inszyje byli-by pazbaŭleny zdolnaści da samabytnaho razwićcia swaich sił dzieržaŭnych i hramadzkich. Aprycz taho, my tut krucimsia ŭ zaczarowym kole. Jakomu-budź narodu admaŭlajuć prawa da poŭnaho hasudarstwienaho žyćcia ŭžo ŭ hety moment zatym, szto narod hety palityczna niedaśpieŭ. Ale, choć-by heta była praŭda, narod hety tolki žywuczy swaim ułasnym dzieržaŭnym žyćciom može dajści patrebnaj śpiełaści. Naadwarot, kali nad narodam, katory papraŭdzi chocze sam budawać dla siabie žyćcio, budzie ustanoŭlena apieka, dyk heta — nie najlepszy sposab zawiaści prawilnyje adnosiny miž narodami. Tut možna nieczaho nawuczycca tolki sprabawaŭszy na sabie. Kali-b na ziamli jakoha narodu była puszczena ŭ ruch najlepszaja hasudarstwienaja maszyna, dy czužaja,— dyk jana ani nia wyzawie ŭ jaho entuzjazmu, ani jon daśpieje da samabytnaho žyćcia ŭ buduczynie».

Pierachodziaczy dalej da sprawy Polszczy, hazeta pisze:

«Lohka možna zaŭważyć, szto ŭ ciapierasznim czasi, kali zdabywajuć swoj ułasny dzieržaŭny byt narody biez histarycznaj tradycii i biaz mocnaj dzieržaŭnaj orhanizacii ŭ minuŭszczynie, sa słabym razwićciem hramadzka-klasowym, biednyje duchowaj i materjalnaj kulturaj,—u hetkim czasi trudna padumać, kab nas specyalna moh datknuć zakid palitycznaj niedaśpiełaści».

A, kab dawiaści niemahczymaści hetkaho zakidu, hazeta pazywajecca na niezaležny dzieržaŭny byt Palszczy u proszłym.

Niczoha suproć dokazoŭ hazety my skazać nia možem: jany — zusim prawilnyje. Ale, kali ŭspomnim, szto i nasz Kraj mieŭ tak sama słaŭnuju hasudarstwienuju minuŭszczynu, jak Polszcza, kali dowady teoretycznyje adniasiem da nas, dyk i palaki pawinny budzić pryznać, szto ich achwota zabrać naszu Baćkaŭszczynu pad swaju „apieku", jak «palityczna niedaśpiełuju», nie maje pad saboj nijakaho hruntu: na mocy słoŭ „R. P.", my majem usie warunki na toje, kab „daspieć" i biaz pomaczy Polszczy...

Jeszcze kolkinadcać hadoŭ tamu nazad ab biełarusach možna było skazać, szto heta—narod biaz buduczyny, bo jon nie maje swajej intelihiencii. Ale praz hetki karotki czas — ad rewolucii 1905 hodu — na naszych waczach naradziłasia i uzrastaje biełaruskaja intelihiencija, katoraja, asabliwa s taho boku frontu — ŭ Rasiei stanowić pamietnuju siłu i ihraje surjoznuju rolu ŭ pierastrojcy žyćcia ŭ swajej Baćkaŭszczynie. A rasła jana i pierszyje kroki staŭiała ŭ niezwyczajna ciažkich warunkach, kali pad uciskam caryzmu biełarusy nia mieli ni swabody słowa, ni szkoły ŭ rodnaj mowi, kali ich nidzie nie pryznawali za asobnuju naciju. I ciapier, kali staryje puty razbity, my možem s poŭnaj wieraj skazać: buduczyna — nasza!

Da naszych pałonnych.

Kožyn dzień prynosić nam karocieńkije, ale krasamoŭnyje listki-piśmy pałonnych biełarusoŭ. Kožyn dzień majemo my nowy dokaz, jak tam—u pałoni — budzicca ŭ naszych bratoŭ nacyonalnaja świadomaść i nacyonalnaje sumleńnie.

„Dawiedaŭszysia cieraz «Вісник Союза Визволення України», szto ŭ Wilni wychodzić u naszaj rodnaj mowi hazeta i drukujucca knižki,... praszu wysłać troszki popularnaj literatury i paru lementaroŭ, kab nawuczać druhich biełarusoŭ, szto i my jość nacija-narod... U naszym tabory jość trochi biełarusoŭ, ale ŭsie jany — nadta biednyje, mała świadomyje, padmohi niskul nie majuć".

Tak pisze adzin wajenna pałonny biełarus s taboru Dunaszerdahely, ŭ Wenhryi.

A woś piśmo biełarusa s taboru dla wajenna-pałonnych u Rasztaci:

«Duža chacieŭ-by paznajomicca sa swajej rodnaj literaturaj i sa swajej historyjej. Czuju, jak zahamanili ludzi, a także i naszy biełarusy, jakich paczatkowy centr jość m. Wilnia. Z wialikaju radaściu witaju was i waszu rabotu... Na dniach jakaś u nasz tabor dajszoŭ «Biełaruski Kalendar» na 1917 hod, i ciapier tolki ja ŭrazumieŭ, szto heta naszaje rodnaje słowa i mowa, jakoj haworać naszy dziady i baćki, a ŭ mianie rasiejcy wytaŭkli i nasypali swaje miakiny ŭ haławu.. Szkada mnie, szto ja pozna ŭzdumaŭ ab sabie i ab swaim narodzi, tolki lepsz pozna, czym nikoli...»

I hetak dalej. Dy pry hetym kožyn wypisywaje knižki ci hazetu, i to nia tolki dla siabie, ale i dziela taho, kab budzić nacyonalnuju świadomaść u swaich tawaryszoŭ.

My szczyra witajem kožyn taki hołas zhudziŭszychsia ad snu wiekawoha naszych bratoŭ.

Wy, tawaryszy-pałonnyje, majecie niezwyczajna szyrokaje i ŭdziacznaje pole da pracy: wy možecie i pawinny pryhatawać miž swaimi tawaryszami niadoli świadomych siaŭcoŭ idei biełaruskaho adraženńia, kab jany, wiarnuŭszysia paśla wajny ŭ rodnu Biełaruś, wiedali, szto jany — haspadary na swajej ziamli, szto minuli czasy panawańnia czužyncoŭ, i narod pawinien brać swaje sprawy, swaju dolu u swaje ruki!

Tawaryszy pałonnyje! Wy baczycie, szto tworycca ciapier pa ŭsiej Rasiei, baczycie, jak naszy susiedzi i braty ukraincy budujuć sabie nowaje žyćcio ŭ wolnaj Ukrainie, baczycie, szto i rasiejskije biełarusy, sledam za biełarusami zabranaj czaści naszaj Baćkaŭszczyny, paczynajuć dabiwacca taho-ž, czaho dabiłasia Ukraina. I wy, kali ŭreszci nadyjdzie szczasny dzień pawarotu da rodnych chat, pawinny pamiatać, szto wy swaimi rukami budziecie kłaści fundament nowaho žyćcia, szto wy, a nie ŭsielakije prybłudy, ŭciskaŭszyje nas dahetul, budziecie haspadaryć u rodnaj staroncy. Kab prawilna spoŭnić zadaczu, jakaja was ždže, wy pawinny prystupić da raboty swiadoma, pamiatajuczy piersz za ŭsio, szto wy—biełarusy, syny taho narodu ratajoŭ i rabotnikoŭ, katory dahetul stahnaŭ u ekonomicznaj i duchowaj niawoli i ciapier razbiwaje astatki staroj panszczyny!

I. Mieleszka.

U Wilni i wakolicach.

—*—

× **Abwały damoŭ.** U aposznije dni byli adzin za adnym dwa prypadki abwału damoŭ na krajoch miesta. Damy hetyje — dreŭlanyje i abodwy byli pustyje. Pry razwale adnaho byŭ zabity adzin czeławiek, pry razwale druhoha—dwoje.

Dachodziaczy pryczyn, było dawiedzieno woś szto.

U pustyje damy zabiralisia susiednije žychary dy adtul wypiłoŭwali i wyrywali na swaju patrebu belki. Spiersza im heta prachodziło biez kary, ale praz niejki czas, jak budoŭla była ŭžo dobra zrujnowana, nastupaŭ momment, szto dom dzieržaŭsia na jakoj adnej-dźwiech belkach, i dawoli było paciahnuć adnu, kab usio razwaliłosia.

Hetak užo troje ludziej zapłacili za «darmowyje» drowy žyćciom.

Cikawyje reczy apawiedajuć susiedzi razwalenych damoŭ. Paśla taho jak wyzwanaja na ratunak pažarnickaja kamanda adježdžała damoŭ, na miejsco katastrofy zbiehałasia hramada ludziej, katoryje ŭ kolki hadzin razbirali astatki domu tak, szto ad staroj budoŭli skora nie astawałosia nijakaho śledu.

Treba dumać, szto mnoha haspadaroŭ hetkich damoŭ, wiarnuŭszysia paśla wajny ŭ rodnaje miesto, buduć niepryjemna zdziŭleny, znajszoŭszy tam, dzie pakinuli dom, adno tolki pustoje miejsco!

— Walerjan Mickiewicz, 20 hadoŭ, adrywajuczy dasku ŭ pustym domie pry Marsowaj wulicy, zabit zawaliŭszymsia domam i pažarniki wyciahnuli jaho ŭžo niežywoha.

× **Pasyłajcie dziaciej na wiosku!** Pad hetkim zahałoŭkam oficyalnaja «Korrespondenz B» pisze miž inszym:

«I ŭ miežach Ob Ost, jak i ŭ Niamieczczynie, treba pawodłuh mahczymaści wywazić dziaciej na leto z miest na wiosku. Naczalniki pawietoŭ i miest razam sa szkolnymi ŭłaściami i duchawienstwam razwiažuć pytańnie, kolki dziaciej možna pasłać u wioski. Sa swajej starany wiaskowyje ŭłaści zrobiać usio, szto treba dziela pasialeńnia dziaciej. Dla žydoŭskich dziaciej budzie koszernaja strawa».

× **Rasadu** pamidoraŭ, sałaty i insz. možna kuplać u miestowaj cieplarni, Kopanica 2.

× **Płata za karystańnie z miestowych balnc** stanowić: 2 m. za dzień z asoby dla miestowych žycharoŭ i 3 m. dla pryježdžych.

Za dezynfekciju kožnaho pakoju ŭ kwatery shworych treba płacić 1 m.

× **Płata za elektrycznaść:**

1) za 1 kiloŭat-hadzinu enerhii da aświatleńnia — 1m.

2) za 1 kiloŭat-hadzinu enerhii, jak siły,—0,50 m.

Da 2.000 kil. u hod dajecca 1% ustupki, da 3.000 — 2%, da 4.000 — 3%.

× **Płata za wadu:** za pierszyje 100.000 wiodzier u try miesiacy—30 f., za druhije 100,000 — 28, za trejcije—26, za czaćwiortyje—24, za piatyje — 22 i za dalejszyje — pa 20 fen. Cena heta, wiadoma, za kožnyje 100 wiodzier.

Za ŭžywańnie wadamieru za czwierć hodu, zaležnie ad wieliczyni razrezu, płocicca ad 2,50 m. da 21 m.

× **Kurs rubla:** Oficyalny — 2 m. 00 fen. za rubiel; u bankach pry pradažy — 2 m. 43 fen., pry kupli — 2 m. 47 f.

Pazyczkowaja kasa biare 6%.

Z USIAHO KRAJU.

Nasz Kraj («Ob Ost»).

Oficyalnaje «Korr. B» pisze:

«Etnohraficzna polskije ziemli zaniatych abszaroŭ na Ŭschodzi wydzieleny ŭ hienerał-hubernatarstwy: warszaŭskaje i lublinskaje. Byŭszyje-ž rasiejskije huberni Kurlandzkaja, Kowienskaja, Wilenskaja, Suwalskaja i Hrodzienskaja astajucca pad wajennaj administracijej Hłaŭnakamandujuczaho na Uschodzi. Dziewiaci sekcijam pry sztabie Hłaŭnakamandujuczaho na Uschodzi padczynieny 3 wajennyje upraŭleńnia: Kurlandija (19,000 kw. kilom.), Litwa (63.000 kw. kilom.) i Biełastok-Hrodnia (26.000 kw. kil.), katoryje ŭsie razam razdzieleny na 58 pawietoŭ, u tym liku 7 miestowych. Nasialeńnie składajecca z bałtoŭ, biełarusoŭ, žydoŭ, łatyszoŭ, litwinoŭ i palakoŭ.»

BIEŁAJA WIES. Nielha było uściarahczysia szkody, jakuju zrabili wajennyje zdareńnia dziczynie ŭ Bieławiežskaj puszczy. Pawodłuh aposzniaho padrachunku niamieckaho laśnictwa u puszczy, tamaka jość: łasioŭ ad 8 da 10, zubroŭ— kala 180, alenioŭ da 3.000, łaniej—ad 400 da 500, czornaj dziczyny—ad 500 da 800 i kazul ad 2 da 3 tysiacz.

SUPRASL. U pazaprosziuju subotu miž Supraślem i Aharodniczkami uzniaŭsia ŭ wieczary pažar lesu. Wyzwanaja pažarnickaja družyna zatuszyła pažar u samym paczatku.

WOHIŁKA, Szyrwinck. paw. Zimoj tut i ŭ wakolicach «pracawała» cheŭ-

Č czytać jak CZ; Š—jak SZ

Našy pieśniary.

2. Janka Kupała.

Janka Kupała (Iwan Łucewič) radziŭsia ŭ 1883 hadu ŭ wakolicy Akopy, pad Minskam, u chaci baćki swajho—chlebaroba. Jescze dziaciukom jon prystaŭ na službu ŭ susiednim dwornym brawary i tam, stojuczy pry maszynie, ŭ rytm jaje hrukatu čyrkaŭ na abryŭkach papiery swaje dumki, zusim nieświadoma wyliwaŭszyjesia ŭ formi wieršoŭ. Zapraŭdy, heta — paet «z woli Božaj».

Pačaŭ pisać Kupała pierad rewolucijej 1905 hodu, kali ruch biełaruski tolki-tolki paczynaŭsia, ukrywajučysia ad wostrych wačej rasiejskich žandaroŭ, kali jeszcze ŭ poŭnaj miery trywała zabarona biełaruskaho druku. Možna s poŭnaj peŭnaściu skazać, szto paczatak tworczaści Kupały— zusim samabytny, nie zwiazany z hetym rucham: Kupała pisaŭ swaje wieršy niezaležnie ad idej, budziŭšychsia ŭ biełaruskim hramadzianstwie. I pieršyje proby piera jaho — heta apisańnia čysta asabistych dumak i pierežywańnioŭ, heta abrazki sielankowaho charakteru. Tolki jarkije zdareńnia rewolucyjnych hadoŭ prydajuć wieršam Kupały hramadzki adcienak, katory, adnak, nie zachopliwaje jaho dušy da kanca. Choć u «Našaj Doli» (1906 h.) i paśla ŭ «Našaj Niwie» my i spatykajemsia s cełym radam wieršoŭ s palityčnaj abo hramadzkaj tendencijej, ale heta tłumaczycca wybaram redakcij hetych czasopisiej, i pad toj samy czas paetyckaje bahaćcie pieśniara pawialiczywajecca tworami czystaj, wolnaj ad jakoj-budź tendencii, paezii, bahatymi wiasołkawymi kolerami malunkami rodnaj pryrody. Ab hetym świedczyć jak wyjšoŭšyj u 1908 hadu pieršy tomik wieršoŭ Kupały «Žalejka», tak i dalejšyje wydańnia tworaŭ jaho.

Toje, što Kupała da stałych hadoŭ pražywaŭ u wioscy, što tam prachodziła jaho ranniaja moładaść i pieršyje świadomyje pierežywańnia, — pakinuło hłyboki śled jak u dušy pieśniara, tak i ŭ tworach jaho. Praŭda, pažniejšaje žyćcio Kupały ŭ Wilni (ad 1908 hodu), a paśla ŭ Pieciarburzi, dzie małady paet kolki hadoŭ słuchaŭ lekcii na ahulna-aświetowych kursach, pieršy raz paznajomiŭšysia s systematycznaj nawukaj,—dało nowy kirunak jaho duchowamu razwićciu: jon pačaŭ hłybiej uhledacca ŭ žyćciowyje sprawy, pačaŭ wybirać šyrejšyje temy dziela swaich rabot. Ale ani atmosfera wialikich miest, ani nowyje ludzi, akružaŭšyje jaho, nie zabili ŭ dušy Kupały dziŭnaj świežaści i biezpasrednaści pierežywańnioŭ, jakimi adznačywajucca niezwyčajna čyślenyje twory jaho. Kupała, jak byŭ, tak i astaŭsia pierš za ŭsio pieśniarom wioski. Ale, apiewajučy jaje, jon czasta paddajecca nastrajeńniu, i ad hetaho farby malunkoŭ jaho dawoli zmiennyje.

Śledam za «Žalejkaj», dzie sabrany wieršy pierewažna s 1906 h., wychodzić ad 1908 hodu rad jak wialikšych tworaŭ Kupały, tak i nowych zbornikoŭ. U 1910 hadu nadrukowana jaho «Adwiecznaja pieśnia», abraz wieršam u XII zjawach, napisanaja šmat raniej — adnačaśnie s tworam znamienitaho rasiejskaho piśmeinnika, Leonida Andriejewa, „Žizń Čełowieka“ i pa swajej idei wielmi da apošniaho bliskaja: tut, jak i u Andriejewa, prachodzić pierad nami žyćcio czeławieka ad kałyski da mahiły, tolki čeławiek toj— biełaruski sielanin-chlebarob, zasudženy dolaj na wiecznaje zmahańnie za kusok chleba, na wiecznuju pakutu. A razam z žyćciowymi biedami dajucca duža cikawyje i charakternyje abrazy czatyroch por hodu ŭ Biełarusi. U tym že 1910 hadu wyjšoŭ z druku druhi zbornik wieršoŭ Kupały—«Huślar», u 1912—dramatycznaja paema ŭ 4 abrazoch «Son na Kurhanie», ŭ 1913—wialiki tom wieršoŭ pad ahulnym zahałoŭkam «Szlacham Žyćcia» i napisanaja prozaj „Paŭlinka“, sceniczny twor u 2 aktach sa šlachockaho žyćcia, zaniaŭšyj pačesnaje miejsco na sceni biełaruskaho teatru.

Poruč s tym, jak tworčaść Kupały uzbahačywałasia ŭsio nowymi temami i nowymi pierežywańniami pieśniara, toj zapas słoŭ, jaki Kupała wynies z rodnaj chaty, akazwajecca lišnie biednym. I woś, znamienita wyčuwajučy duch biełaruskaj mowy, Kupała śmieła tworyć zusim nowyje słowy, katoryje niezwyčajna uzbahačywajuć biełaruski sławar, pryswaiwajučy biełarusam masu nowych paniaćcioŭ. U hetym — adna z najwialikšych zasłuh hetaj biazsporna najwialikšaj siły ŭ biełaruskaj literatury, i zusim sprawiadliwa krytyki staŭlajuć Kupału naraŭnie z wialikim pieśniarom Ukrainy—Tarasam Šewčenkai. Iznoŭ-že bahaćcie słoŭ daje Kupale mahčymaść dajści taho, što jaho wierš stanowić praŭdziwuju muzyku zykoŭ. A heta muzykalnaść wierša Kupały ješče bolej usiliwaje krasačnaść abrazoŭ, daje iluziju, bytcym u haračy letni dzień my zapraŭdy čujem, jak «nudna u poli žwinić awadzień», čujem «zwon siarpoŭ i śpieŭ žniai».

Adnak, imia Janki Kupały zapisano ŭ biełaruskim ruchu nia tolki, jak imia paeta: u apošnije hady jon zaniaŭ wydatnaje stanowišče u hramadzkim žyćci biełarusoŭ, jak redaktar časopisi «Naša Niwa» ŭ Wilni, katoruju wioŭ u 1914 i 1915 hadoch — ažno da taho času, kali pry adstupleńni rasiejcoŭ z Wilni jaho prymusili wyjechać adhetul, jak wajenna-abiazanaho.

Anton Nowina.

ra hrabiežcoŭ pad kamandaj Kazimira Leonowicza. Ŭ jaho chaci znajszli patajnuju schoŭku, dzie byli zloženy kradzienyje reczy.

Wilenski akružny sud zasudziŭ Leonowicza na 3 hady ŭ papraŭczy wastroh, troch druhich chaŭruśnikoŭ—na dwa hady kožnaho, dy adnu kabietu na 3 miesiacy wastrohu.

WIHANCZYSZKI. 22 lutaho ŭ tutejszych wakolicach sielane Kaolkiewicz, Piotr i Benedykt Wojtkiewiczy zatrymali sanki sa spažyŭnymi praduktami i, hroziaczy nažami i pałkami, prymusili wazaka wydać im žyto, jaczmień i haroch.

Wilenski akružny sud, uważajuczy heta za arużnaje hrabiežstwo, zasudziŭ pierszych dwoch na $1^1/_2$ hodu ŭ papraŭczy wastroh, a trejciaho—na 1 hod u turmu.

WIŽAJNY. U adnej tutejszaj sielanki karowa niejak zrazu pierestała dawać małako. Schawaŭszysia ludzi dajszli, szto jaje ukradkam daiŭ zusim spakojna niejki czeławiek, katory pryznaŭsia, szto robić hetak užo doŭhi czas. Haspadynia pažaliłasia na jaho palicii.

OLITA. 21 maja h. h. a 10 hadz. ranicaj budzie zdawacca ŭ arendu prawo na łoŭlu ryby wa ŭsich waziorach olickaho paw.

Rewolucija u Rasiei.

SZTOKHOLM. Orhan rab. i sałd. «Raboczaja Hazeta» pisze:

«P. Bukanen usio jaszcze nie razumieje abureńnia rasiejskich rabotnikoŭ s pryczyny taho, szto Anhlija pryswoiła sabie prawo mieszacca ŭ unutrenyje sprawy Rasiei,—jak bytcym Rasieja stałasia ŭžo anhlickaj kołonijej».

PARYŽ. «Gaulois» pisze:

«Wiestki z Rasiei paćwierdžajuć wyskazanyje nami ŭ paczatku rewolucii dumki. Ciapier rada rabotnikoŭ pryzywaje da mirnych pierehaworaŭ, admowiŭszysia ad anneksij. Sajuznyje dzieržawy pawinny enerhiczna dabiwacca wyjaśnieńnia hetaho niedarazumieńnia, paśledztwy katoraho mohuć miž Rasiejej i sajuźnikami wyzwać wielmi surjozny razłom».

PIECIARBURH (P.T.A.). Minister zahranicznych spraŭ Milukow zdaŭ predstaŭnikam armii na fronci sprawu ab pałažeńni zahranicznaj palityki. Miž inszym jon skazaŭ: «Jość tajnyje umowy, katorych nielha apublikawać, bo adkryćcie sekretoŭ naruszaje interesy nia tolki demokracii Rasiei, ale i interesy sajuźnikoŭ. Meta wajny—heta prawo narodaŭ na wolnaje nacyonalnaje razwićcie. Sajuźniki trebujuć, kab tyje, chto zrujnawaŭ ich ziemli, wiarnuli by szkodu. Sajuznyje dzieržawy spiersza cieszylisia s pryczyny rewolucii ŭ Rasiei, ale paśla paczali bajacca, szto niamieckije sympatyi tamaka pieraważać. Biezładździe ŭ naszych spažyŭnych sprawach i niedachwatka amunicii niepakoić naszych sajuźnikoŭ».

PIECIARBURH. Skobielew, czlen spaŭnicielnaj kamisii rady rab. i sałd., zajawiŭ, szto ŭwieś rasiejski proletaryat z abureńniem adkidaje dumku ab separatnym miry. Kožyn sałdat, katory žadaje hetkaho mira z Niamieczczynaj, czynić szkodu rasiejskaj demokracii. Armija pawinna być mahutnaj, hatowaj da dzieła siłaj i paczać nastupleńnie.

PIECIARBURH. „Now. Wr." niekolki dzion tamu nazad pisało ab hrožbie zaniaćciem japoncami Władywastoku i czaści Sibiru, kalib Rasieja zrabiła separatny mir. Heta wiestka tłumaczycca dumkaj zrabić nacisk na radu rabotnikoŭ i sałdatoŭ.

SZTOKHOLM. «Nowaja Žizń» M. Gorkaho tłumaczyć pastanowu rady rab. i sałd. jechać na zjezd u Sztokholm straszeńnie ciažkim pałažeńniem Rasiei. Ab jakich-koleczy wajennych operacijach nia može być hutarki. Tymczasowy urad pawinien patrebawać ad swaich sajuźnikoŭ nowaj prahramy mira.

Guczkow skazaŭ: „Ludzi, katoryje wiaduć propahandu za mir za ŭsielakuju canu, wiaduć razam s tym i propahandu za hramadzianskuju wajnu. Nidaŭna hawaryli, szto Baćkaŭszczyna —ŭ niebaspiecznaści; ciapier že jana staić na samym kraju propaści."

LONDON. Rada rab. i sałd. padała tymczasowamu uradu ultimatum ab swaich damahańniach u sprawach zahranicznaj palityki.

LUGANO. «Stampa» pisze, szto ŭ Rasiei jość try kirunki.

Pierszy, predstaŭnik katoraho — tymczasowy urad, abnimaje siarednije klasy buržuazii, nowanaradziŭszujusia demokraciju, ŭmiarkawanych socyalistoŭ hrupy Plechanowa i dobruju pałowu pieciarburskaho harnizonu, dy biezmała ŭsie wojski na fronci i ŭ inszych miestoch Rasiei. Hety kirunak staić za wajnu za ŭsielakuju canu na staranie sajuźnikoŭ.

Druhi kirunak predstaŭlen radaj rab. i sałd. i abnimaje bolszuju czaść pieciarburskich rabotnikoŭ i pałowu wojsk u Pieciarburzi. Hety kirunak dabiwajecca czym skarejszaho kanca wajny na mocy ŭmowy miž usimi demokratycznymi partyjami Europy.

Trejci kirunak — heta kirunak Lenina i staronnikoŭ jaho; jon damahajecca, kab ułaść u hasudarstwie ŭraz że pierejszła ŭ ruki proletaryatu, dy kab wajna była toj-czas skonczena, nawat na mocy separatnaho mira.

SZTOKHOLM. U rasiejskaj socyalistycznaj partyi adbyłasia pierastrojka. Staronniki Lenina utwaryli nowuju partyju—socyalistoŭ-komunistoŭ, suproć katoraj arhanizawałasia partyja socyalistycznaho centru, da jakoj prynaležyć bolszaja czaść «bolszewikoŭ». Hazeta aposznich—«Nowaja Žizń» Maksima Gorkaho. Partyja heta maje mnoha szansoŭ zaniać kiraŭniczaje miejsco miž rasiejskimi socyalistami.

LONDON. «Daily Mail» danosić s Pieciarburha, szto rada rab. i sałd. damahajecca daczesnaho zamireńnia na frontach, pakul nie adbudziecca ahulnaje narodnaje hałasawańnie.

SZTOKHOLM. Milukow zachwareŭ i ŭžo trejci dzień nie wychodzić s chaty.

SZTOKHOLM. Hienerał Brusiłow hetymi dniami skazaŭ francuskamu žurnalistu ŭ Kijewi, szto ab rasiejskim nastupleńni pakul szto nielha i dumać. Na frontach na całyje mili wakolicy zality wadoj. Zapasy amunicii nie nadta wialikije. Strawawańnie armii—wielmi ciažkoje.

AMSTERDAM. Rasiejskije wojski u Francii nia choczuć dalej bicca za anhlicka-francuskuju sprawu. Jany zrazumieli, szto ich naznaczajuć zaŭsiody na najbolsz niebaspiecznyje i trudnyje operacii. U aposznim czasi byli prypadki, szto rasiejcy pakinuli samawolna pazycii, baranić katoryje im było zahadano.

SZTOKHOLM. Hrožbaj buntu 3 bryhada rasiejskaho ekspedycyjnaho korpusa dabiłasia pazwaleńnia pasłać dwoch deputatoŭ u pieciarburskuju radu rab. i sałd. Jany wystawili žadańnie zrabić czym skarej mir i razdzialić ziemli.

LUGANO. «Corr. d. Sera» danosić s Pieciarburha:

Usie wojski zachapiŭ palityczny ruch, ale jany znachodziacca pad roznymi ŭpływami. Najbolsz krepkaj astałasia armija na fronci Brusiłowa.

PIECIARBURH. Hienerał Karcow, naczalnik sibirskaj dywizii stralcoŭ, zabit u Ryzie, hulajuczy kala stancii.

LUGANO. «Corr. d. Sera» danosić:

Rasiejskamu tymczasowamu uradu jeszcze raz udałosia wyratawać swajo stanowiszcze. Kamendant Korniłow adwiedaŭ kazarmy, kab paznajomicca z nastrajeńniami sałdackich mass. Czaść garnizonu wierna prawicielstwu; druhaja czaść wahajecca miž tymczasowym uradam i radaj rab. i sałd.; trejciuju czaść abchapiła socyalistycznaja propahanda. Korniłow starajecca ciapier utwaryć asobny korpus z wojsk, napeŭna wiernych tymczasowamu uradu.

AMSTERDAM. Guczkow skazaŭ u dumie, szto ŭ Rasiei panuje anarchija. Jość dwa urady, a znaczyć—polikracija. U armii wyjaŭlajecca tajaž chwaroba, tolki jeszcze bolsz surjozna. Nielha hublać ni adnej minuty, kab pałažyć kaniec chwarobi.

KOPENHAGA. Z roznych miejsc Rasiei danosiać ab uzrości sielanskich razruchoŭ. U Tamboŭskaj huberni adbywajacca razhromy pałacoŭ i dwaroŭ, i pry hetym sielanie zahorywajuć pasiewy. U cyrkularnym piśmie ministerstwa sielskaj haspadarki haworycca, szto za aposznije dni tymczasowy urad atrymaŭ wielmi mnoha telehram ab gwałtach sielan nad panami. Hetak sama uzrastaje ruch miž pramyszlenymi rabotnikami. Rada rabotnikoŭ u Nižnim Noŭharadzi danosić, szto gwałty na czyhunkach i wołžskich parachodach dajszli hetkaj miery, szto znosiny ŭ prywołžskich huberniach—niebaspieczny. U Rostowie — poŭnaja anarchija. Sałdaty napadajuć na bankowyje kantory i czasta hroziać samasudam.

PIECIARBURH. (P.T.A.). Spaŭnicielny kamitet rady rab. i sałd. wyskazaŭsia pierewahaj 23 hałasoŭ proci 22 pry niabytnaści 8 proci pastupleńnia ŭ koalicyjnaje ministerstwo. Pytańnie hetaje akanczacielna razwiaže ahulnaje zasiedańnie rady rab. i sałd., i treba spadziewacca, szto tam budzie pryniata inszaja pastanowa.

LUGANO. „Corr. d. Sera" danosić:

S Pieciarburha danosiać, szto spaŭnicielny kamitet rady rab. i sałd. naznaczyć u tymczasowy urad troch czlenoŭ swaich, jak ministroŭ biez partfeloŭ, ale s prawam hołasu.

Heta pastanowa zroblena na mocy pierehaworaŭ miž rabotnickimi kamitetami Pieciarburha i Maskwy.

PIECIARBURH (Reŭter). Jość prajekt stwaryć try nowyje ministerstwy: ministerstwo amunicii, ministerstwo pracy i ministerstwo pomaczy.

PIECIARBURH (P.T.A.). Tymczasowy urad apawieszczaje zajawu, ŭ katoraj pieraliczeny ŭsie kroki, zroblenyje dzieła wypaŭnieńnia pryniatych na siabie uradam pawinnaściej, jak amnestyja, skasawańnie kary śmierci, roŭnapraŭstwo hramadzian, swaboda schodaŭ i sajuzoŭ. Dalej u zajawie haworycca: „Adnak tymczasowy urad nia može ukrywać pierad narodam niebaspieki ŭ buduczynie. Hrupa ludziej biez sumleńnia chocze gwałtam razbić unutreny palityczny ład i wyzwać anarchiju. Tymczasowy urad zajaŭlaje, szto hetki stan zatrudniaje upraŭleńnie hasudarstwam i sulić niebaspieku ŭ unutrenym žyćci i razhrom na fronci. Pierad Rasiejaj staić hrožba anarchii i hramadzianskaj wajny. Dzieła zaszczyty zdabytaj woli treba ŭzmacawać ułašć, jakaja baronić wolu".

PIECIARBURH (P.T.A.). Prawicielstwo skasawało ssyłku i zamianiło jaje wastroham nia miensz jak na 3 hady.

Prawicielstwo ułažyło kamisiju, karoraja pawinna wypracawać asnowy wybaroŭ u ustanoŭczy sejm.

APARANDA. Siudy danosiać, szto nasialeńniu ŭ Pieciarburzi buduć wydawać pa $^3/_4$ tunta chleba ŭ dzień. Nasialeńnie pryzywajecca być spakojnym i bierahczy chleb.

KOPENHAGA. Rasiejski wajenny minister adbyŭ doŭhuju naradu s radaj rab. i sałd., u czasi katoraj skazaŭ ab mahczymaści ewakuacii Pieciarburha s pryczyny niedastaczy praduktoŭ, ad katoraj najbolsz cierpiać rabotniki. U Maskwie pałažeńnie—nia lepszaje. Hałodny narod ustraiwaje na wulicach demonstracii i trebuje adstaŭki tymczasowaho uradu.

PIECIARBURH (P.T.A.). Wiestka ab samahubstwie Sazonowa falszywaja.

Z usiaho świetu.

SZTOKHOLM. Spaŭnicielny kamitet szwedzkaho «sajuza mira» na piśmie zwiarnuŭsia da szwedzkaho ministra zahranicznych spraŭ, trebujuczy paczać kroki dzieła padhatoŭki mira. Skandynaŭskije prawicielstwy pawinny zaprasić predstaŭnikoŭ neutralnych dzieržaŭ, kab apracawać predłažeńnie sazywa mižnarodnaj mirnaj konferencii.

Siahońnia tut sabraŭsia skandynaŭski kamitet sajuzoŭ rabotnikoŭ Szwecii, Danii i Norwehii dzieła supolnaj raboty, kab pałažyć kaniec wajnie. Kamitet abiecaŭsia akazwać swaju poŭnuju pomacz sosyalistycznamu mirnamu zjezdu u Sztokholmi i wyskazaŭ nadzieju, szto ni adna socyalistycznaja partyja nie admowicca pryniać uczaście ŭ tym zjeździ.

SZTOKHOLM. Predstaŭniki partyj na soc.-dem. zjezdzi sabralisia siahońnia pad marszałkoŭstwam Brandinga. Pierehawory z niamieckimi deputatami buduć adbywacca 15, 16 i 17 maja, a s francuskimi—18 i 19.

HAAGA. Anhlicki urad nahledaje za socyalistami Nižniaj Pałaty pry pomaczy szpijonaŭ i nie daje im z rasiejskimi partyjnymi tawaryszami. Anhlickim socyalistam ich prawicielstwo nia wydało paszpartoŭ na padarožu ŭ Sztokholm.

LONDON. Czleny rabotnickaj partyi, jakije naležać da ministerstwa, maniacca ŭczynić enerhicznyje kroki pierad Llojd Džordžem, kab nie adkładajuczy była razwiazana irlandzkaja sprawa. Panuje pierakonańnie, szto inaczej ministry—predstaŭniki rabotnickaj partyi —wystupiać z ministerstwa.

AFINY. Saimis zahadaŭ 7 hreckim aficeram, staronnikam niemcoŭ, wyjechać z Afin u Pelopones.

LUGANO. «Corr. d. Sera» pisze, szto ŭ Miłanie aresztawali 8 anarchistoŭ, katoryje razdawali adozwy s pryzywam da narodu paczać razruchi. U adnej drukarni znajszli 30.000 hetkich adozw.

Oficyoz italjanskich socyalistoŭ «Avanti» pisze, szto socyalistyczny partyjny urad na miłanskim zjezdzi pastanawiŭ być na socyalistycznym zjezdzi u Sztokholmi dzieła taho, kab 1) ustanawić prahramu ŭsich sekcij za mir, 2) adnawić internacyonał.

BERLIN. Partyja «soc.-dem. rabotnickaj jednaści» apawieszczaje, szto adhetul jana budzie nazywacca «partyjej niezaležnych socyał-demokratoŭ».

KOPENHAGA. «Socialdemokraten», orhan dańskich soc.-dem., danosić, szto hiszpanskaje prawicielstwo adbyło naradu, na jakoj hłaŭnym czynam razhledali mižnarodny zjezd u Sztokholmi.

LONDON. «Times» danosić z Ungeni (u Rumynii):

Rewolucyjny ruch u Rasiei nie prajszoŭ biaz śledu ŭ Rumynii. 20 deputatoŭ załažyło nowuju rabotnickuju, partyju, prahrama katoraj — razdzieł ziamli miž sielanami i rabotnikami swabodnaje wybarnaje prawo, hramadzkije prawy dla žydoŭ.

TEŁEHRAMY.

Niamieckije apawieszczeńnia.

11.V. Zachodni teatr:

Front Ruprechta Bawarskaho: Czynnaść artyleryi pry Arras z abodwych bakoŭ dajszła znacznaj miery. Pry sprobach zdabyć Bilkur worahi adbity z wialikimi stratami.

Front niamieckaho Naślednika: Pad wieczar bajewaja rabota miž Suasson i Rejms uzmacawałasia. Silnyje szturmy francuzoŭ miž Zimowaj haroj i darohaj Korbeni — Berri-o-Bak, a takže pry Pronn adbity.

U bitwach na pawietry i strełami z ziamli zbity ŭ worahoŭ 18 samalotaŭ i 1 latuczy szar.

Małodszy Richthofen zbiŭ swajho 22-ha woraha, Gontermann—20-ho.

Uschodni teatr:

Słabaja bajewaja czynnaść.

Makiedonski front: Francuskije i serbskije nastupleńnia miž Czernaj i Wardaram nie zdaleli ŭžo zmianić praihranaj bitwy. Jany adbity biez astatku. U swaich daremnych atakach, trywaŭszych 3 dni, worahi mieli ciažkije krywawyje straty.

12.V. Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaho: Paśla wielmi silnaj artyleryjskaj padhatoŭki anhliczanie ŭczora wieczaram atakawali naabapoł daroh Arras—Lens, Arras—Due, Arras—Kambre, miejscami—wialikimi massami. Jany adbity naszym zaszczytnym ahniom abo kontratakami. Kala stancii Re bitwy jeszcze trywajuć. Siahońnia ranicaj paśla wielmi silnaj padhatoŭki ahniom paczalisia nowyje bitwy miž Aszewil i Kean.

Front niamieckaho Naślednika: Artyleryjskaja bitwa na En i ŭ Szampani trywaje dalej. Pry Serni my ŭ zajadłaj bitwie na sztyki adkinuli francuzoŭ nazad i palepszyli naszu liniju. Ataki worahoŭ na wiarszyny 91 i 108, na ŭschodzi ad Berri-o-Bak, adbity sztykami ŭ wostraj bitwie.

Uczora zbity 15 samalotaŭ worahoŭ.

Uschodni teatr.

Słabaja bajewaja rabota.

Makiedonski front: U zawaroci Czernaj, naabapoł Hradesnicy i na poŭdni ad Ruma nowyje ataki worahoŭ adbity, niczoha nie dajszoŭszy. Na wiarszynach Dabrapolje, na ŭschodzi ad Czernaj, niewialikije bitwy jeszcze nie zakonczeny.

13.V. Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaho: Wialikije szturmy anhliczan adbity!

Paśla wielmi silnaj artyleryjskaj padhatoŭki miž Lens i Kean anhliczanie na ranicy paczali swaje szturmy miž Gawrel i Skarp, naabapoł darohi Arras—Kambre i pry Bilkur. Im udałosia ŭwarwacca ŭ Roe. Wa ŭsich inszych punktach jany adbity sztykami i ahniom s samymi ciažkimi stratami.

U wieczary naabapoł Monszi byli nowyje szturmy, dy jany hetak sama krywawa adbity.

Udaczy anhliczan zniszczeny kontratakaj adnaho bataljonu hwardzii.

Front niamieckaho Naślednika: Na poŭnaczy ad En krychu spakajniej. Artyleryjskaja bitwa na kanali En — Marn i ŭ Szampani da wakolic Tahir dalej krapczeła.

Worahi 12 maja utracili ŭ bitwach na pawietry 14 samalotaŭ, pad zaszczytnym ahniom z ziamli—3. Francuski łatun byŭ prymuszen spuscicca za naszymi linijami.

Uschodni teatr:

Biez pieramien.

Makiedonski front: Na wiarszynach Dabrapolje i na poŭdni ad Huma szturmy worahoŭ adbity biez astatku.

Austryjackije apawieszczeńnia.

WIENA. 12.V. Italjanski teatr: Na fronci Izonco, ad Tolmejna da Gerca, italjancy padtrymliwali ahoń z harmat usich kalibroŭ.

WIENA 13.V. Italjanski teatr: U armii na Izonco uznialisia ŭczora wostryje artyleryjskije bitwy. Na ŭsim fronci ad Tolmejna da mora worahi paczali artyleryjski i minamiotny abstreł, katory trywaŭ usiu nocz i trywaje ciapier. Nasza artyleryja ŭdaczna adkazywaje.

Paczali hawaryć harmaty ŭ Karyntyi i Tyroli.

Kala wajny.

BERLIN. Ab tym, kolki proci niemcoŭ na Arras sobrano artyleryi, haworyć prykaz 17 anhlickamu korpusu, katory atakawaŭ 9 krasawika na szyryni 5.000 metroŭ. Na hetym fronci streiali 698 harmat i 268 minamiotaŭ. Hetak, liczuczy aściarožna, na ŭsim fronci nastupleńnia, 20 kilom. szyrokim, było prynamsi **4 000 harmat i minamiotaŭ**, kinuŭszych na niamieckije pazycii za 7 dzion barabannaho ahnia **ad 9 da 10 miljonaŭ bomb**. Usia ŭžytaja anhliczanami pry Arras amunicija dachodzić ad 25 da 30 miljonaŭ snaradoŭ.

LONDON. Prosiaczy ŭ Nižniaj Pałaci nowaho wajennaho kredytu na 10 miljardoŭ, Bonar Loŭ skazaŭ:

„Nowymi wajennymi kredytami wydatki na wajnu buduć apłoczeny da 1 wieraśnia“.

Ŭ žurnali «XIX Century» Szadwel praroczyć skory kaniec wajny. Pryczynu hetaho jon baczyć u niedastaczy wojska, rabotnickich razruchach i niedachwatcy spažyŭnych praduktaŭ.

WASZYNGTON (Reŭter). Kongresu budzie padadzien prajekt zakona, katoryje daje Ruzeweltu prawo orhanizawać korpus wojska dla Francii z rekrutoŭ ad 20 da 31 hadoŭ.

BERLIN (W.T.B.). U Siarodziemnym mory iznoŭ zatopleny 9 parachodaŭ i 8 parusnych karabloŭ, razam 32.000 tonn jomkaści. U Atlantyckim akiani — jeszcze 4 parachody i 3 parusniki, razam 21.000 tonn jomkaści.

BERLIN. Na 1 lutaho ŭ Niamieczczynie, Aŭstro-Wenhryi, Boŭharyi i Tureczczynie było 2.080.699 rasiejskich pałonnych. U tym liku 14.230 aficeroŭ.

BERLIN (W.T.B.). U czasi napaści lohkich niamieckich marskich sił na ŭschodzi ad majaka Nord Hinder my ahniom artyleryi zatapili anhlicki kontrminanosiec. U nas nima ni strat, ni szkod.

Samaloty worahoŭ zrabili nalot na Zeebriugge i Briugge i skinuli 60 bomb. Wajennych szkod nidzie nie było. Strełami z ziamli my zbili samalot worahoŭ.

BERLIN (W.T.B). U Atlantyckim akiani i Anhlickim kanali iznoŭ zatopleno 6 parachodaŭ, 7 parusnikoŭ i 12 rybałowaŭ ahulnaj jomkaściu 29.500 tonn.

BERLIN (W.T.B.). Padwodnymi łodkami jeszcze zatopleny 8 parachodaŭ, 4 parusniki i 6 rybałowaŭ, jomkaściu razam 23.000 tonn.

Magiczny kwadrat.

a	a	a	a
a	a	w	w
ło	k	k	p
p	s	s	sz

Pierestawić litery tak, kab atrymać czatyry słowy, szto adnak czytajucca z lewa ŭ prawa i z wierchu ŭ niz.

ABWIESTKI.

Drukawana ŭ drukarni M. Kuchty. Wydawiectwo «Homan». Redaktar Jazep Saławiej